

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NIECHORZE

Niechorze, październik 2007 r.

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości Niechorze został przygotowany przez Zespół Autorski firmy konsultingowej Prozped Consulting w składzie:

- 1. Aleksandra Żyłuk-Czapiewska**
- 2. Zbigniew Barski**
- 3. Łukasz Krasowski**
- 4. Piotr Rozpędek**

oraz

Zespół ds. Funduszy Pomocowych i Integracji Europejskiej w Urzędzie Gminy Rewal.

Plan Odnowy Miejscowości Niechorze został sporządzony metodą ekspercko-partnerską, w ścisłym partnerskim współdziałaniu z Gminą Rewal.

Prozped Consulting Piotr Rozpędek

pl. Kilińskiego 3, pokój 206

71-414 Szczecin

Tel./fax. +48 91 45 01 201 w.370

Tel. kom. +602 505 839

e-mail: poczta@prozped.eu

www.prozped.eu

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE MIEJSCOWOŚCI	5
2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE NA TEMAT SOŁECTWA	5
2.2. HISTORIA I DZIEDZICTWO KULTUROWE	6
2.3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH UJĘCIU STANU RZECZYWISTEGO	7
3. ANALIZA SWOT DLA MIEJSCOWOŚCI	20
4. PLANOWANE KIERUNKI ROZWOJU	23
5. OPIS PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ	24
6. REALIZACJA ZADAŃ WYTYPOWANYCH DO WSPÓŁFINANSOWANIA Z DZIAŁANIA OSI 3 „ODNOWA I ROZWÓJ WSI”	32
7. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NIECHORZE	35
8. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI. PUBLIC RELATIONS PLANU.	36
8.1. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NIECHORZE	36
8.2. OCENA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI	37
8.3. PUBLIC RELATIONS PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI	37

1. WPROWADZENIE

Plan Odnowy Miejscowości Niechorze jest dokumentem określającym strategię działań wsi w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2007-2013.

Bezpośrednim powodem stworzenia Planu Odnowy Miejscowości Niechorze jest chęć efektywnego pozyskiwania funduszy strukturalnych na rzecz wsi (w szczególności w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013), niemniej mieszkańcy Niechorza oraz władze lokalne już od dawna widziały potrzebę perspektywicznego wyznaczenia kluczowych kierunków rozwoju wsi Niechorze. Opracowanie dokumentu planistycznego, jakim jest Plan Odnowy Miejscowości Niechorze to kolejny etap starań mieszkańców o ukierunkowanie rozwoju miejscowości.

Przedkładany Plan Odnowy Miejscowości jest zgodny z dokumentami strategicznymi rozwoju kraju, regionu oraz Gminy Rewal. Podstawą opracowania Planu jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2007 przyjęty uchwałą Rady Gminy Rewal nr XXIX/244/04 z dnia 29 grudnia 2004 roku oraz Strategia Rozwoju Gminy Rewal do roku 2015 przyjęta uchwałą Rady Gminy Rewal nr XXIX/245/04 z dnia 29 grudnia 2004 roku.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, jego historię, analizę zasobów służącą przedstawieniu stanu rzeczywistego, SWOT - czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, a także zakładane przedsięwzięcia wraz z szacunkowymi kosztami i harmonogramem planowanych działań. Projekty zawarte w niniejszym Planie nie mają charakteru komercyjnego. W Planie został także przedstawiony szczegółowy system wdrażania, system monitorowania i oceny realizacji Planu, a także system komunikacji społecznej.

Plan Odnowy Miejscowości Niechorze jest planem otwartym, który w zależności od potrzeb i uwarunkowań finansowych będzie mógł być aktualizowany. Takie sformułowanie pozwala na pewną swobodę, jeśli chodzi o możliwość dopisywania nowych działań, a także zmienianie kolejności ich realizacji w latach 2007-2013 w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

Plan Odnowy Miejscowości Niechorze poprzez realizację wskazanych w nim przedsięwzięć przyczyni się do podniesienia standardu życia naszych mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności całej miejscowości.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE MIEJSCOWOŚCI

2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE NA TEMAT SOŁECTWA

Niechorze położone jest w powiecie gryfickim, w Gminie Rewal nad Morzem Bałtyckim w północnej części województwa zachodniopomorskiego, na przesmyku pomiędzy morzem a jeziorem Liwia Łuża. Jest ono zarówno osadą rybacką, kąpieliskiem nadmorskim, jak i dużym ośrodkiem wczasowym. Niechorze położone jest w odległości 117 km od Szczecina, 81 km od Goleniowa, 67 km od Świnoujścia oraz 47 od Kołobrzegu w sąsiedztwie takich miejscowości jak: Pogorzelica, Rewal, Śliwin, Trzęsacz, Pustkowo oraz Pobierowo.

Niechorze jest zamieszkiwane przez 904 osoby*, jednak w okresie letnim przyjeżdża tutaj ponad 200 000 tysięcy turystów.

Wybrzeże Rewalskie

* stan na 31.12.2006 roku, dane Gminy Rewal

Mapa Niechorza

2.2. HISTORIA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

W tekstach źródłowych dotyczących historii Niechorza można doszukać się wzmianki pochodzącej z 1180 r., kiedy Książę Kazimierz I sprowadził do Białoboków Norbetanów i nadał im połowę jeziora Liwia Łuża wraz z wioską.

Na początku Niechorze było typową wsią rybacką. Jego charakterystyczną dominantą widokową jest wybudowana w 1866 roku **Latarnia Morska**, która stała się znakiem rozpoznawczym tej miejscowości (zburzona a następnie odbudowana w 1948 r.). Z tarasu latarni widoczna jest sięgająca po horyzont panorama Wybrzeża Rewalskiego.

Przy Al. Bursztynowej, głównej ulicy Niechorza, w willi z lat 30. XX wieku mieści się **Muzeum Rybołówstwa Morskiego**. Ekspozyty w nim zgromadzone, prezentowane są w trzech niewielkich salach oraz w plenerze. Muzeum oprócz stałych ekspozycji, organizuje również wystawy czasowe. Wystawy stałe dotyczą rybołówstwa morskiego, ukazują specyfikę zawodu rybaka oraz przedstawiają wycinek kultury pomorskiej.

Na zewnątrz znajduje się wystawa łodzi rybackich, które zostały przekazane jako dar przez okolicznych rybaków. Do czasowych wystaw muzealnych zalicza się: historię mody i obyczajów plażowych, rybołówstwo bałtyckie, piaski wybrzeży świata, ryby akwariowe, sprzęt rybacki.

Lata swojej świetności Niechorze jako nadmorski kurort rozpoczęło jeszcze pod koniec XIX w., kiedy to dzięki m.in. rozwojowi komunikacji, do miejscowości zaczęli zjeżdżać pierwsi letnicy, tak by po latach miejscowość mogła stać się znanym kąpieliskiem nadmorskim (w 1889 roku zarejestrowano tu już 700 letników, a przed I wojną światową trzykrotnie więcej). Na ich potrzeby tuż przy plaży, na płyciźnie, wybudowano na palach imponujących rozmiarów pawilon kąpielowy (Familienbad), który dziś możemy podziwiać jedynie na przedwojennych widokówkach, a także dom uzdrowiskowy oraz park zdrojowy.

1 lipca 1896 roku otwarto pierwszą, zachodnią linię **Gryfickiej Kolei Wąskotorowej** łączącą Gryfice z Niechorzem – końcowy dworzec linii wybudowano na zachód od jeziora. 1 maja 1913 roku Niechorze wzbogaciło się o połączenie z Trzebiatowem oraz o kolejny, użytkowany do dziś, dworzec kolei wąskotorowej.

Współczesne Niechorze dawniej stanowiły dwie wsie: nadmorską, rybacką Klein Horst oraz położoną na południe od niej, nad zachodnim brzegiem jeziora Liwia Łuża – rolniczą Gross Horst. 1 kwietnia 1936 do miejscowości Gross Horst przyłączono Klein Horst i do 1945 roku nosiła oficjalną nazwę Ostseebad Horst.

Zwiedzając Niechorze, bez problemu można stwierdzić, iż miejscowość ta składa się z dwóch części: położonej przy klifowym brzegu starszej zachodniej, gdzie można spotkać dawne kamieniczki rybackie z ozdobnymi bramami wjazdowymi pochodzącymi jeszcze z XVII-XIX w. oraz nowszej położonej na obszarach przylegających do jeziora Liwia Łuża.

Do zabytków Niechorza zalicza się:

- Latarnia Morska - o numerze w rejestrze zabytków - 1350,
- Ogród przy latarni morskiej - o numerze w rejestrze zabytków - 1350,
- Stacja kolei wąskotorowej - o numerze w rejestrze zabytków - 1286,
- Zagroda przy ulicy Ludnej 2 - o numerze w rejestrze zabytków - 754.

2.3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH UJĘCIU STANU RZECZYWISTEGO

2.3.1. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

Niechorze, podobnie jak cała gmina Rewal, położone jest w strefie klimatu morskiego, który kształtuje

się pod wpływem mas powietrza atlantyckiego napływającego z kierunków zachodnich, a bezpośrednio pod wpływem oddziaływania Morza Bałtyckiego. Wpływ morza objawia się wyrównanym profilem termicznym w wyniku jego ochładzającego wpływu w lecie i ocieplającego w zimie oraz większą wilgotnością powietrza. W porównaniu z pozostałą częścią województwa wiosna i lato są tu wyraźnie chłodniejsze, zimy stosunkowo łagodnie i krótkie, jesień znacznie dłuższa i cieplejsza. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,5 – 8,0°C i przez 10 miesięcy, z wyjątkiem stycznia i lutego, utrzymują się temperatury dodatnie. Najcieplejszymi miesiącami są lipiec (średnia temp. 17,0°C) i sierpień (średnia 16,8°C). Amplituda roczna temperatury powietrza wynosi 17,7°C.

Średnia roczna suma opadów wynosi 540 – 650 mm. Średnie sumy opadów dla okresu maj – czerwiec wynoszą 100 – 120 mm, dla okresu lipiec – sierpień 130 – 160 mm.

Specyficzną cechą strefy nadmorskiej, oprócz częstych i silnych wiatrów związanych z ogólną cyrkulacją atmosfery, są wiatry lokalne tzw. bryza morska i lądowa. Są to wiatry, o prędkości do 5 m/sek., wywołane dobowymi wahaniami temperatury, a przede wszystkim różnicą temperatury powietrza nad morzem i lądem w ciepłej porze roku. Bryza morska stanowi bardzo ważny czynnik natury balneologicznej. Jest to powietrze chłodne, nasycone areozolem morskim zawierającym kryształki jodu i soli morskiej. W porównaniu z klimatem nizinnym klimat morski charakteryzuje się przewagą czynników i właściwości bodźcowych, hartujących, co ma znaczenie w leczniczym wpływie morza.

Niechorze położone jest na wale pomorskim obejmującym północno – wschodnią część antykliny Kamienia Pomorskiego oraz południowo – zachodnią część synkliny Trzebiatowa. Linia graniczną pomiędzy obiema jednostkami tektoniczno – strukturalnymi jest linia Śliwin – Skrobotowo. W podłożu antykliny Kamienia Pomorskiego i synkliny Trzebiatowa, występują odpowiednio: osady węglanowe jury górnej, piaskowce, mułowce, iłowce jury środkowej przechodzące w wapień, margle i piaskowce jury górnej w okolicach Trzęsacza i Rewala oraz w utwory mioceńskie (Pobierowo – Pustkowo); mułowce kredy dolnej (Śliwin), iłowce i osady węglanowe kredy górnej (Niechorze i Pogorzelica). Osady czwartorzędowe mają miąższość od 40 do 70 metrów. Zalegają tu także osady zlodowacenia środkowopolskiego (szare i brunatnoszare gliny zwałowe – miąższość od 15 do 30 m, występujące na przemian z warstwami osadów piaszczysto – żwirowych). Wśród osadów plejstoceniowych wyróżnia się piaski, żwiry fluwioglacjalne oraz gliny zwałowe, budujące brzeg klifowy. Przymorska dolina wypełniona jest osadami piaszczystymi, nad nią zalega warstwa osadów organicznych. W wyniku zalegania martwego lodu tworzyły się wytopiska w wyniku czego osadzały się materiały typu jeziornego (piaski i mułki) – okolice Jeziora Liwia Łuża. Do utworów holoceniowych zalicza się: piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły występujące w głębi lądu; piaski eoliczne zalegające na wydmach oraz budujące wały, piaski morskie plaży.

Na terenie Niechorza występują w głównej mierze lasy sosnowe. Obok nich współistnieją lasy porośnięte dębem, brzozą, modrzewiem oraz świerkiem. Oprócz lasów występują także zadrzewienia na terenach nieleśnych tj. drzewostan mieszany. Klif porośnięty jest borem świeżym, suchym, mieszanym świeżym, lasem mieszanym wilgotnym oraz borem wilgotnym, gdzie w głównej mierze przeważa sosna. Obok niej dąb, brzoza oraz jesion. Poza drzewami rosną tu m.in. takie rośliny jak:

rokitnik, jarzab pospolity, przelot zwyczajny, lnicia wodna; wydmuchrzyca, wierzba iwa, róża polna; głóg jednoszyjkowy, leszczyna, czereśnia dzika, bez czarny, koniczyna łąkowa, groszek łąkowy, kostrzewa łąkowa, bylica polna.

Cechą charakterystyczną Niechorza jest fakt, iż podobnie jak cała Gmina Rewal należy do Trzebiatowsko – Kołobrzeskiego Pasa Nadmorskiego objętego programem Natura 2000. Na jego terenie znajduje się rezerwat ornitologiczny pod nazwą „Jezioro Liwia Łuża”, w którym można spotkać takie ptaki, jak: łabędź niemy, perkoz dwuczuby; gęgawa, błotniak stawowy, mewa srebrzysta, śmieszka, srokosz, żuraw, wąsatka, krwawodziób, rybitwa zwyczajna a także okresowo gęś zbożowa, gęś białoczelna, świstun, rożeniec oraz krakwa. Rezerwat słynie z miejsc żerowania orła bielika.

Jezioro Liwia Łuża, przyległe do Niechorza, o głębokości 1,7 m rozpościera się na powierzchni 201,8 ha. Brzeg jeziora od strony północnej porośnięty jest lasem, dno jest muliste a sama linia brzegowa jest słabo rozwinięta. Jezioro wraz z przyległymi terenami stanowi ścisły rezerwat ornitologiczny.

Na Wybrzeżu Rewalskim można spotkać uroczą fokę o imieniu Depka. Najczęściej spotykana jest przy tarasie widokowym w Rewalu oraz w pobliżu Latarni Morskiej w Niechorzu.

Klifowy brzeg wraz z piaszczystymi plażami tworzy doskonałe warunki do spędzania długich godzin na plaży. Brak przemysłu, czyste morskie powietrze bogate w jod, lasy sosnowo-świerkowe, krystalicznie czysta woda (najczystsza na polskim wybrzeżu) tworzą, doskonały do wypoczynku, łagodny klimat. Wybrzeże Rewalskie, w tym Niechorze, poszczycić się może środowiskiem naturalnym, spełniającym najwyższe normy ekologiczne. Inwestycje proekologiczne - oczyszczalnia ścieków dla całej gminy, gazyfikacja wszystkich miejscowości oraz doskonale utrzymane lasy pozwalają na osiągnięcie najwyższych ekologicznych standardów.

2.3.2. Turystyka

Z uwagi na walory środowiska, rozbudowaną infrastrukturę turystyczną, łatwy i szybki dostęp (przez gminę przebiega droga krajowa nr 102, a do miejscowości można dotrzeć autobusami oraz koleją wąskotorową, kursującą z Trzebiatowa, Gryfic i Rewala) - Niechorze to dynamicznie rozwijająca się miejscowość turystyczna, którą rocznie odwiedza ponad 200 000 turystów, zarówno z kraju jak i z zagranicy.

Atrakcje turystyczne Niechorza to przede wszystkim :

➤ **Plaża**

Niechorze posiada przepiękną piaszczystą plażę, której szczególnego klimatu nadają przycumowane tuż przy brzegu kutry rybackie.

➤ **Latarnia Morska**

Znakiem rozpoznawczym tej miejscowości jest umiejscowiona na klifowym brzegu pochodząca jeszcze z 1866 r. Latarnia Morska (zburzona a następnie odbudowana w 1948r.) z której tarasu

rozciga się sięgająca po horyzont panorama Wybrzeża Rewalskiego. Od tak przepięknego widoku, dzieli tylko 210 stopni schodów. W celu zabezpieczenia latarni przed szkodliwym działaniem żywiołu wody, część brzegu wzdłuż plaży została umocniona sięgającymi w głąb morza ostrogami przeciwsztormowymi, zaś powierzchnia klifu na długości ok. 500 m obetonowana jest opaską umocnień.

➤ **Pirsy w Niechorzu**

W Niechorzu na plaży znajdują się trzy betonowe pirsy, po których wczasowicze chętnie spacerują i oglądają zachody słońca.

➤ **Nadmorska Kolej Wąskotorowa**

Szczególną atrakcją pozwalającą na rozwój turystyki w Gminie jest kolej wąskotorowa, która przejeżdża również przez Niechorze.

Pozwala ona dotrzeć do tak ciekawych miejsc

Gminy Rewal jak przy:

- stacji Rewal - wybrzeże klifowe - centrum Gminy,
- stacji Trzęsacz - ruiny XIV wiecznego kościoła stojące na brzegu klifowym,
- stacji Niechorze - Latarnia Morska zbudowana w 1866 roku i Muzeum Rybołówstwa Morskiego,
- stacji Pogorzelica - trasa widokowa przy rezerwacie ptactwa wodnego na jeziorze Liwia Łuża.

➤ **Szlaki turystyczne**

- a) szlak pieszy czerwony – Nadmorski Szlak im. Czesława Piskorskiego będący fragmentem Europejskiego Szlaku Dalekobieżnego E – 9 (Pobierowo – Pustkowo – Trzęsacz – Rewal Śliwin – Niechorze) o długości 11,9 km
- b) szlak pieszy zielony – Szlak Liwiej Łuży (Niechorze – Pogorzelica – Skalno – Liwia Łuża – Niechorze) o długości 9,8 km. Szlak przebiega wokół jeziora Liwia Łuża, które jest rezerwatem ptaków wędrownych, zwłaszcza dzikich łabędzi
- c) międzynarodowy szlak rowerowy R-10.

➤ **Baza Rybacka**

Turyści mają możliwość zapoznania się z pracą ludzi morza, czyli rybaków. Znajduje się tutaj baza rybacka z kilkoma malowniczo wyglądającymi kutrami. Po przyplłynięciu łodzi z połowu można kupić świeżo złowioną rybę czy też posłuchać morskich opowieści z ust ludzi, którzy sami je przeżyli.

➤ **Muzeum Rybołówstwa Morskiego**

Ekspozyty w Muzeum prezentowane są w trzech niewielkich salach oraz w plenerze. Muzeum oprócz stałych ekspozycji, organizuje również wystawy czasowe. Wystawy stałe dotyczą rybołówstwa morskiego, ukazują specyfikę zawodu rybaka oraz przedstawiają wycinek kultury pomorskiej. Na zewnątrz znajduje się wystawa łodzi rybackich, które zostały przekazane jako dar przez okolicznych rybaków. Wystawy czasowe to: historia mody i obyczajów plażowych, rybołówstwo bałtyckie, piaski wybrzeży świata, ryby akwariowe, sprzęt rybacki.

➤ **Jezioro Liwia Łuża**

Jezioro to o głębokości 1,7 m rozpościera się na powierzchni 201,8 ha. Brzeg jeziora od strony północnej porośnięty jest lasem, dno jest muliste a linia brzegowa słabo rozwinięta. Jezioro wraz z przyległymi terenami stanowi ścisły rezerwat ornitologiczny. Jest on naturalnym siedliskiem ptactwa wodnego, w szczególności dzikich łabędzi oraz ptactwa wodno-błotnego. Jezioro to słynie z miejsc żerowania orła bielika.

Niechorze to w końcu nie tylko miejscowość słynąca z Latarni Morskiej, Muzeum Rybołówstwa Morskiego, kamieniczek rybackich pochodzących z XVIII i XIX wieku, jeziora Liwia Łuża, czy stacji działającej kolei wąskotorowej. Idealne warunki do wypoczynku znajdą tu zarówno amatorzy gorącej od słońca plaży, ryb prosto z morza, jak i ci którzy cenią aktywny wypoczynek – grając w siatkówkę plażową, uprawiając windsurfing, kitesurfing, zwiedzając okolicę pieszo, jak i przy pomocy takich środków transportów jak: kolej wąskotorowa czy też po prostu rowerem. Wieczorem zaś można odpocząć przy różnorodnej muzyce w licznych barach, kawiarniach, dyskotekach czy też podczas spaceru po pirsie.

Na terenie Gminy Rewal znajduje się około 1 000 obiektów wczasowych, z czego 210 znajduje się na terenie samego Niechorza. Bazę noclegową wsi stanowią w głównej mierze pensjonaty, pokoje gościnne oraz kwatery prywatne.

Rozwój turystyki na terenie Niechorza wspierany jest przez turystykę wiejską. Obecnie w Niechorzu znajduje się jedno gospodarstwo agroturystyczne.

2.3.3. Rolnictwo i gospodarka leśna

Z uwagi na intensywny rozwój turystyki, zarówno rolnictwo, gospodarka leśna jak i rybołówstwo na terenie Gminy Rewal, w tym także w Niechorzu, stanowią wobec tej pierwszej, drugoplanową rolę.

2.3.4. Kultura i sport

Mieszkańcy Niechorza oraz licznie odwiedzający je turyści mogą skorzystać z bogatej oferty imprez odbywających się na miejscu oraz na terenie Gminy Rewal. Poniżej przedstawiono wykaz imprez zrealizowanych w 2007 roku, z których większość ma charakter cykliczny.

MIESIĄC	MIEJSCOWOŚĆ	MIEJSCE	IMPREZA
maj	POBIEROWO - PUSTKOWO- REWAL – NIECHORZE		Majówki
maj	ŚLIWIN	plac festynowy	Święto Ludowe
czerwiec	POGORZELICA	plaża	Mistrzostwa Polski Energetyków w Plażowej Piłce Siatkowej "Enea Cup" Pogorzelica 2007 - IV edycja
czerwiec	TRZĘSACZ – REWAL	kościół w Trzęszacu	Międzynarodowy Festiwal Muzyki Gitarowej Trzęszacz - Rewal 2007
czerwiec	NIECHORZE	plaża przy ul. Pomorskiej	"Weekend z Siatkówką Plażową w Niechorzu"
czerwiec	REWAL	Ośrodek Wypoczynkowy COM-TUR ul. Klifowa 17	II Dwusesyjny Turniej Brydża Sportowego "Powitanie Lata" im. Henryka Gagatka
czerwiec	PUSTKOWO	plaża	Lambda Beach - turniej siatkówki plażowej trójek
czerwiec	NIECHORZE	teren przy latarni morskiej	Złot motocykli Niechorze 2007
lipiec	POBIEROWO	plaża przy ul. Jana z Kolna	Puchar Bałtyku - VIII Międzynarodowy Turniej Siatkówki Plażowej
lipiec	NIECHORZE	plaża - koło latarni morskiej	LECH Beach Soccer TOUR 2007 - Eliminacje V Mistrzostw Polski
lipiec - sierpień	POBIEROWO	plaża przy ul. Jana z Kolna	Akademia Słońca - plażowa szkoła aktywnego wypoczynku
lipiec - sierpień	POGORZELICA	plaża	Akademia Słońca - plażowa szkoła aktywnego wypoczynku
lipiec	POGORZELICA - NIECHORZE	kompleks sportowy w Niechorzu i w O.W. Sandra w Pogorzeliczy	V Bałtycki Turniej Tenisowy Aktorów i Artystów "Baltic Cup" Pogorzelica 2007
lipiec	NIECHORZE	plac festynowy przy ul. Rybackiej	XVII Festiwal Indii - Lato z Jogą
lipiec	NIECHORZE	blonia koło latarni morskiej	Miting Paralotniowy Niechorze - Trzęszacz
lipiec	NIECHORZE	teren przy latarni morskiej	Dni Powiatu Gryfickiego Karina gryfitów / Święto Śledzia Bałtyckiego
lipiec	NIECHORZE	plaża przy latarni morskiej	Mistrzostwa Polski Beach Soccer - Niechorze 2007
lipiec	POBIEROWO	plac przy ul. Zgody	XVII Festiwal Indii - Lato z Jogą
lipiec	NIECHORZE	plaża	TVN Plaża (Miasteczko TVN)
lipiec	POBIEROWO	plaża przy ul. Jana z Kolna	VI Zawody Ratownictwa Morskiego o Mistrzostwo Gminy Rewal
lipiec	PUSTKOWO	plaża	Lambda Beach - turniej siatkówki plażowej trójek
lipiec	POBIEROWO	kompleks sportowy przy ul. Moniuszki	Run and Gun Street Ball Tour - IV edycja koszykówki amatorów
lipiec	NIECHORZE	plaża przy latarni morskiej	Styl nad Style - Letnia Akcja Graffiti Niechorze 2007 eliminacje do mistrzostw graffiti Style Combat w Hanowerze
lipiec	POBIEROWO	plaża przy Jana z Kolna	Puchar Polski Formuła Windsurfing "Złoty Sekstans Pobierowo 2007"
lipiec	PUSTKOWO	plaża	Tatarek Beach Ball - turniej siatkówki plażowej (dwójki mixt)
lipiec	REWAL	plaża	Bieg Śniadaniowy
lipiec	PUSTKOWO	kort przy ul. Spacerowej	Pustkowo Cup - X Edycja Turnieju Tenisowego
lipiec	REWAL	plac przy posterunku policji	XVII Festiwal Indii - Lato z Jogą
lipiec	NIECHORZE	boisko przy ul. Środkowej	Run and Gun Street Ball Tour - IV edycja koszykówki amatorów
lipiec	REWAL	START - ul. Kościuszki, przy Urzędzie Gminy w	Ogólnopolski Wieloetapowy Wyścig Kolarski o Puchar Bałtyku 2007 Rewal - Gościno - Kołobrzeg

		Rewalu	
lipiec	POBIEROWO	plaża	Red Bull X-Fighters
lipiec	POBIEROWO		IV Festiwal Piosenki Morskiej "Złoty Sekstans 2007" w Pobierowie
lipiec	POBIEROWO	kompleks sportowy ul. Moniuszki	Run and Gun Street Ball Tour - IV edycja koszykówki amatorów
lipiec	REWAL	amfiteatr przy ul. Parkowej	V Mistrzostwa Polski Strażaków Ochotników - Stihl Timbersports Series
sierpień	POBIEROWO	plaża	Poszukiwacze Skarbów z Radiem Szczecin
sierpień	POBIEROWO	ul. Grunwaldzka	V Mistrzostwa Polski w Przeciąganiu Liny Nocą
sierpień	REWAL	plac festynowy przy urzędzie gminy	Lato z Radiem - Magiczni Ludzie z Magicznych Miejsc
sierpień	PUSTKOWO	plaża	Lambda Beach - turniej siatkówki plażowej trójek
sierpień	POBIEROWO	plaża	V Otwarte Mistrzostwa Woj. Zachodniopomorskiego w Siatkówce Plażowej Mężczyzn
sierpień	PUSTKOWO	plaża	Tatarek Beach Ball - turniej siatkówki plażowej (dwójki mixt)
sierpień	NIECHORZE	plaża	Bieg Śniadaniowy
sierpień	POBIEROWO	plaża przy ul. Jana z Kolna	VI Zawody Ratownictwa Morskiego o Mistrzostwo Gminy Rewal
sierpień	POBIEROWO	plaża	Bieg Śniadaniowy
sierpień	NIECHORZE	boisko przy ul. Środkowej	Run and Gun Street Ball Tour - IV edycja koszykówki amatorów
sierpień	TRZĘSACZ	START - zjazd na plażę w Trzęsaczu	Bieg Na Fali - XVI Edycja biegu plażą z Trzęsacza do Pobierowa o Puchar Wójta Gminy Rewal
sierpień	REWAL	plac przy Urzędzie Gminy	XVII Festiwal Indii - Lato z Jogą
sierpień	PUSTKOWO	D.G. MALWA przy ul. Spacerowej	VI Turniej Bilardowy Amatorów
sierpień	POBIEROWO	plac przy ul. Zgody	XVII Festiwal Indii - Lato z Jogą
sierpień	REWAL	amfiteatr przy ul. Parkowej	Piknik w rytmach reggae
sierpień	TRZĘSACZ	kościół w Trzęsaczu	III Międzynarodowy Festiwal Muzyczny Trzęsacz 2007
sierpień	REWAL	plaża	Poszukiwacze Skarbów z Radiem Szczecin
sierpień	PUSTKOWO	plac przy stawie	Polska Biesiada pod Gwiazdami
sierpień	POGORZELICA	Bar "Sahara"	X Jubileuszowy Kabaret w Saharze
sierpień	POBIEROWO	kompleks sportowy ul. Moniuszki	Run and Gun Street Ball Tour - IV edycja koszykówki amatorów - NOCNY FINAŁ od godz. 18.00
sierpień	POBIEROWO	plaża przy ul. Jana z Kolna	V Otwarte Mistrzostwa Woj. Zachodniopomorskiego w Siatkówce Plażowej Kobiet
sierpień	REWAL		XII Międzynarodowy Festiwal Szachowy "Konik Morski Rewala 2007" w ramach Caissa Baltic Pol Tour Barlinek - Ostróda - Rewal - Zielona Góra
sierpień	TRZĘSACZ	kościół w Trzęsaczu	Mozart 2003 - koncert muzyki W. A. Mozarta
sierpień	REWAL	amfiteatr przy ul. Parkowej	Zakończenie Dni Wybrzeża Rewalskiego i Finał Akademii Słońca -XVII edycja - koncert finałowy

2.3.5. Struktura demograficzna, rynek pracy i bezrobocie

Znaczna część danych statystycznych odnoszących się do struktury demograficznej, rynku pracy i bezrobocia dostępna jest jedynie we wskaźnikach odnoszących się do całej gminy. Niemniej jednak ze względu na fakt, iż Gmina Rewal ma charakter dość jednorodny należy przyjąć, że podane w niniejszym rozdziale wskaźniki odnoszą się proporcjonalnie także do samej miejscowości Niechorze.

Struktura demograficzna

Gmina Rewal należy do jednostek administracyjnych o wysokiej liczbie ludności przypadającej na 1 km² – 83,1 osób wg stanu na 31.12.2006 roku. Od 2001 roku liczbę ludności charakteryzuje tendencja wzrostowa. Maleje wskaźnik feminizacji. Przewaga kobiet stopniowo ulega zmniejszeniu i w 2005 roku wyniosła 107 kobiet na 100 mężczyzn.

Tabela 1 Struktura ludności Gminy Rewal (stan na 31 grudnia 2005 roku)

Lata	Ludność ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Gęstość zaludnienia na 1 km	Liczba kobiet na 100 mężczyzn
2001	3 237	1 551	1 686	77,4	108,7
2002	3 281	1 578	1 703	78,5	107,9
2003	3 318	1 590	1 728	79,4	108,7
2005	3 393	1 643	1 750	81,2	106,5

Źródło: Roczniki statystyczne Urzędu Statystycznego w Szczecinie

Systematycznie obniża się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (od 2003 roku o 35 osób). Wzrosła natomiast liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (o 68 osób), a także liczba osób w wieku poprodukcyjnym (o 42 osoby). Taki stan rzeczy związany jest z obniżeniem tempa wzrostu liczby urodzeń (liczba urodzeń żywych w roku 2005 wyniosła 28 niemowląt). W stosunku do roku 2003 liczba urodzeń spadła o 5%.

Tabela 2 Struktura ludności Gminy Rewal (stan na 31 grudnia 2005 roku)

Lata	Liczba ludności	Ludność w wieku		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
2001	3 237	744	2054	439
2002	3 281	756	2072	453
2003	3 318	718	2169	431
2005	3 393	683	2237	473

Źródło: Roczniki statystyczne Urzędu Statystycznego w Szczecinie

Zmiany podstawowych zjawisk demograficznych w Gminie Rewal są przejawem ukształtowania się nowego modelu rodziny, a także migracji ludności. Zjawisko to jest wyrazem szybkiego przystosowania się ludności do nowych warunków ekonomicznych. Obniżył się współczynnik dzietności, za co odpowiedzialne są:

- zmiany strukturalne
- kulturowe (dążenie kobiet do samorealizacji, zmiana pozycji kobiet na rynku pracy, konsumpcjonizm).

Na terenie Gminy Rewal najliczniejszą grupą osób są kobiety w przedziale wiekowym 50-54 lat. Średnia długość życia kobiet wynosi 80-84 lata, mężczyzn 75-79 lat. Proces starzenia jest więc bardziej zaawansowany wśród kobiet.

Rozwój ludności jest wypadkową zarówno przyrostu naturalnego, jak i salda migracji. Na terenie Gminy Rewal występuje odpływ części osób, zwłaszcza młodych, w celu znalezienia pracy. Najwyższy wskaźnik napływu ludności do gminy zanotowano w roku 2003 i wyniósł on +39, w roku 2005 z gminy wyemigrowało 30 osób, natomiast osiedliły się na pobyt stały 74 osoby.

Tabela 3 *Ludność, przyrost naturalny, saldo migracji Gminy Rewal*

Lata	2001	2002	2003	2005
Liczba ludności Gminy w tym:	3 237	3 281	3 318	3 393
Kobiety	1 686	1 703	1 728	1 750
Mężczyźni	1 551	1 578	1 590	1 643
Przyrost naturalny	28	31	29	28
Saldo migracji	-1	+26	+39	+34

Źródło: Roczniki statystyczne Urzędu Statystycznego w Szczecinie

Rynek pracy i bezrobocie

Zarówno struktura rynku pracy, jak i związany z nią bezpośrednio problem bezrobocia występują w Gminie Rewal oraz miejscowości Niechorze w ścisłym powiązaniu ze stanem i jakością funkcjonowania takich branż jak: turystyka, budownictwo czy gastronomia.

Generalnie, na obszarze gminy poziom bezrobocia jest stosunkowo niezbyt wysoki, w szczególności w zestawieniu z danymi osób pozostających bez zatrudnienia w powiecie gryfickim, czy całym regionie zachodniopomorskim.

Tabela 4 *Bezrobocie w Gminie Rewal*

Rok	Ogółem	Kobiety
2001	405	194
2002	409	201
2003	406	200
2004	402	196
2005	401	194
2006	421	210
2007 (30.04)	348	166

Źródło: Dane statystyczne PUP w Gryficach

Liczba bezrobotnych na przestrzeni omawianych lat ulegała nieznacznym wahaniom. W omawianych okresach największe bezrobocie Gmina Rewal osiągnęła w roku 2006 – 421 bezrobotnych, w tym 210 osób to kobiety. W okresie letnim liczba bezrobotnych zmniejsza się (patrz: kwiecień 2007), co wynika z rozpoczęcia prac sezonowych w turystyce, gastronomii czy budownictwie.

Tabela 5 Bezrobotni zarejestrowani w Gminie Rewal wg przedziału wiekowego

Przedział wiekowy	2003	%	2004	%	2005	%	2006	%	2007 (30.04)	%
18-24	74	18,2	70	17,4	57	14,2	56	13,3	46	13,2
25-34	140	34,5	141	35,0	130	32,4	143	34,0	109	31,3
35-44	82	20,2	80	19,9	83	20,7	78	18,5	71	20,4
45-54	96	23,6	94	23,4	109	27,2	116	27,5	97	27,9
55-59	13	3,2	16	4,0	21	5,2	26	6,2	24	6,9
60-64	1	0,3	1	0,3	1	0,3	2	0,5	1	0,3
Razem:	406	100	402	100	401	100	421	100	348	100

Źródło: Dane statystyczne PUP w Gryficach

Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych można zauważyć, że w analizowanym okresie najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (około 30% bezrobotnych) oraz zasadniczym zawodowym (również około 30%). Najmniej jest bezrobotnych z wykształceniem wyższym - w grupie tej poziom bezrobocia utrzymuje się na podobnym poziomie około 6,5% (z wyjątkiem sezonu turystycznego, kiedy poziom ten spada poniżej 6%).

Tabela 6 Bezrobotni zarejestrowani w Gminie Rewal wg wykształcenia

Wykształcenie	2004	%	2005	%	2006	%	2007 (30.04)	%
Wyższe	25	6,2	26	6,5	27	6,4	20	5,8
Policealne i średnie zawodowe	91	22,6	78	19,4	84	19,9	78	22,4
Średnie ogólnokształcące	50	12,4	50	12,5	56	13,3	44	12,6
Zasadnicze zawodowe	118	29,4	123	30,7	125	29,7	102	29,3
Gimnazjalne i poniżej	118	29,4	124	30,9	129	30,7	104	29,9
Razem:	402	100	401	100	421	100	348	100

Źródło: Dane statystyczne PUP w Gryficach

Analizując rynek bezrobotnych według kryterium stażu okazuje się, że proporcje w poszczególnych grupach uległy nieznacznym zmianom. Najliczniejsza jest grupa osób, które zdołały przepracować od 1 do 5 lat, dalej grupa osób bez żadnego stażu pracy oraz te osoby, których staż pracy nie przekroczył 1 roku.

Tabela 7 Bezrobotni zarejestrowani w Gminie Rewal wg stażu pracy

Staż pracy	2003	%	2004	%	2005	%	2006	%	2007 (30.04)	%
Do 1 roku	68	16,7	71	17,7	65	16,2	73	17,3	64	18,4
1-5	96	23,6	91	22,6	93	23,2	100	23,8	84	24,1
5-10	58	14,3	58	14,4	56	14,0	53	12,6	44	12,6
10-20	54	13,3	51	12,7	52	13,0	55	13,1	43	12,4
20-30	47	11,6	37	9,2	48	12,0	45	10,7	32	9,2
30 i więcej	2	0,5	3	0,7	7	1,7	5	1,2	4	1,1
Bez stażu	81	20,0	91	22,6	80	20,0	90	21,4	77	22,1
Razem	406	100	402	100	401	100	421	100	348	100

Źródło: Dane statystyczne PUP w Gryficach

Poniżej znajduje się też porównanie stanu liczby mieszkańców całej Gminy oraz sołectwa Niechorze w stosunku do liczby osób mających zatrudnienie i pozostających w rejestrze osób bezrobotnych.

Tabela 8 Zestawienie liczby mieszkańców Gminy Rewal i sołectwa Niechorze ze statystyką osób zatrudnionych i bezrobotnych.

Teren	Liczba mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)	Wiek produkcyjny (18-64 dla mężczyzn i 18-59 dla kobiet)	Wiek poprodukcyjny (>65 dla mężczyzn i >60 dla kobiet)	Pracujący ogółem	Liczba bezrobotnych w 2006 r.
Gmina Rewal – ogółem	3474	681	2333	460	1912	421
Sołectwo Niechorze	904	183	609	112	488	121

Źródło: Tabela opracowana na podstawie danych statystycznych PUP w Gryficach i Gminy Rewal.

2.3.6. Komunikacja

Rozwojowi sołectwa Niechorze sprzyja dogodny układ komunikacyjny z takimi ośrodkami jak: Gryfice, Trzebiatów, Kamień Pomorski, Kołobrzeg i Szczecin. Do Niechorza z tych miejscowości można dojechać korzystając z takich środków komunikacji jak: autobusy PKS, przewozy organizowane przez prywatnych przewoźników, kolej wąskotorowa.

Przez Niechorze przebiega droga wojewódzka Nr 102 relacji Międzyzdroje – Dziwnówek – Pobierowo – Rewal – Pogorzelica – Trzebiatów – Kołobrzeg; oraz linia kolejowa (wąskotorowa) relacji Gryfice – Rewal – Pogorzelica – Trzebiatów (obecnie czynny odcinek relacji Gryfice – Pogorzelica).

3.7. Infrastruktura komunalna

Gospodarka wodna

Stopień zapotrzebowania na wodę jest bardzo zróżnicowany i zależy od liczby osób przebywających na terenie Niechorza. Obecnie zapotrzebowanie w wodę na terenie Niechorza zaspokajane jest z gminnej sieci wodociągowej. Średnie dobowe zapotrzebowanie na wodę w Niechorzu wynosi:

- poza sezonem letnim – 100 m³/dobę,
- w sezonie letnim – 2420 m³/dobę.

Gospodarka ściekowa

Podobnie jak stopień zapotrzebowania na wodę, stopień powstawania ścieków jest również bardzo zróżnicowany i uzależniony od liczby osób przebywających na terenie Niechorza.

Obecne ilości powstających ścieków wynoszą:

- poza sezonem letnim – 90 m³ średnio na dobę,
- w sezonie letnim – 2200 m³ średnio na dobę.

Niechorze jest w pełni skanalizowane, a ścieki dostarczane są do centralnej oczyszczalni zlokalizowanej w Pobierowie.

Gospodarka odpadami

Turystyczny charakter Gminy Rewal sprawia, iż każdego roku na terenie gminy wytwarzanych jest około 780 ton odpadów, z czego ponad 620 powstaje w sezonie letnim. Usuwaniem odpadów stałych zajmują się specjalistyczne firmy, wyłonione w przetargu ogłaszającym okresowo przez gminę. Z uwagi na zagrożenie dużego zanieczyszczenia odpadami, Władze Gminy podjęły w marcu 2002r. decyzję o przystąpieniu Gminy Rewal do Celowego Związku Gmin R– XXI, przyjmując do realizacji „Plan Gospodarki Odpadami dla Celowego Związku Gmin R–XXI z siedzibą w Nowogardzie na lata 2004-2015”. Celem nadrzędnym przyjętym w planie jest minimalizacja ilości odpadów wytwarzanych w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich odzysku i unieszkodliwiania, spełniającego standardy Unii Europejskiej. Podstawową inwestycją, planowaną przez Związek, jest budowa Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Słajsinie, Gmina Nowogard, obsługującego gminy wchodzące w skład Celowego Związku Gmin R–XXI.

Niechorze jako jedno z sołectw Gminy Rewal jest sygnatariuszem Celowego Związku Gmin R–XXI.

Sieć energii cieplnej

Ostatnie lata na terenie Gminy Rewal to również liczne inwestycje w modernizację starych, wyeksploatowanych kotłowni opalanych węglem. Dzięki nim te ostatnie zostały zastąpione kotłowniami opalanymi gazem lub olejem opałowym.

Obecnie stan gazyfikacji Gminy Rewal przedstawia się następująco:

1. ogólna długość gazociągów rozdzielczych na terenie Gminy wynosi 68,2 km, w Niechorzu 10,9 km

2. ogólna liczba przyłączy do budynków na terenie Gminy wynosi 1266, w Niechorzu 285.
(dane: *Strategia Rozwoju Gminy Rewal do 2015r.*).

Sieć telekomunikacyjna

Obecnie do sieci telekomunikacyjnej włączone są wszystkie miejscowości gminy. Według danych zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Rewal do 2015r.* - wskaźnik gęstości telefonicznej wynosi 536 co oznacza tyle, iż na tysiąc mieszkańców gminy 536 ma dostęp do usług operatora telekomunikacji stacjonarnej. Uzupełnieniem systemu stacjonarnej sieci telekomunikacyjnej stanowi sieć telefonii komórkowej, której funkcjonowanie jest możliwe dzięki pokryciu całej gminy siecią komórkową dostępnych na rynku polskim operatorów telefonii komórkowej GSM.

3. ANALIZA SWOT DLA MIEJSCOWOŚCI

Analiza SWOT jest efektywną metodą oceny strategicznej badanego podmiotu. Składa się ona z analizy miejscowości (analiza jej mocnych i słabych stron) oraz analizy jej otoczenia (szanse i zagrożenia). Nazwa SWOT jest akronimem stworzonym ze skrótów angielskich pojęć: **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (Szanse) i **T**hreats (zagrożenia).

Głównym celem analizy SWOT jest określenie aktualnej i perspektywicznej pozycji miejscowości na tle innych. Biorąc pod uwagę ogólną zasadę zrównoważonego rozwoju miejscowości, w niniejszej analizie skoncentrowano się na następujących obszarach strategicznych:

- **Środowisko naturalne i ład przestrzenny,**
- **Rozwój gospodarczy,**
- **Rozwój społeczny.**

W tabeli poniżej przedstawiono wnioski z analizy.

SZANSE	ZAGROŻENIA	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
ŚRODOWISKO NATURALNE I ŁĄD PRZESTRZENNY			
Rozwój współpracy państw basenu Morza Bałtyckiego w zakresie poprawy jego czystości	Naturalna degradacja plaży	Ujęcie wód geotermalnych o podwyższonej mineralizacji i właściwościach leczniczych	Wysoki poziom odpadów wynikających z usług turystycznych
Tworzenie nowych obszarów chronionych	Zanieczyszczenie Bałtyku	Atrakcyjne położenie geograficzne oraz atrakcyjność krajobrazowa	Słaba egzekwowalność prawa w zakresie ochrony środowiska
		Poza położeniem nadmorskim, położenie nad jeziorem Liwia Łuża	
		Rezerwat przyrody nad jeziorem, będący siedliskiem i miejscem lęgowym wielu gatunków ptaków	
		Korzystny mikroklimat	
		Korzystne warunki środowiska naturalnego	
		Duża świadomość ekologiczna mieszkańców	
		Brak uciążliwego dla środowiska przemysłu	
		Estetyczny wygląd miejscowości	
		Duża lesistość (powyżej średniej dla kraju)	
ROZWÓJ GOSPODARCZY			
Możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej oraz innych źródeł bezzwrotnej pomocy na realizację inwestycji poprawiających jakość oferty turystycznej miejscowości	Konkurencyjność i atrakcyjność innych miejscowości nadmorskich	Atrakcyjne położenie geograficzne (nad morzem)	Sezonowość popytu na usługi turystyczne
Napływ zamożnych turystów	Moda na wypoczynek poza granicami kraju	Wysokie kwalifikacje pracowników obsługi ruchu turystycznego	
Pozyskanie zewnętrznych inwestorów strategicznych		Bardzo dobre warunki dla potencjalnych inwestorów	
Wzrost zainteresowania ofertą turystyczną wśród turystów zagranicznych		Dobrze rozwinięta baza noclegowa	
Rozbudowa bazy kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej		Dobra dostępność komunikacyjna w sezonie	

		Dobrze kojarzona i rozpoznawalna marka	
		Liczne, atrakcyjne turystycznie, obiekty dziedzictwa kulturowego	
		Dobra infrastruktura techniczna i komunalna	
		Wolne tereny pod zabudowę	
		Kolej wąskotorowa	
		Znacząca liczba podmiotów gospodarczych	
		Skuteczny system promocji	
		Wysoka aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców	
		Wysoki poziom inwestycji Gminy (ok. 40% łącznych wydatków Budżetu) dający stałą poprawę atrakcyjności turystycznej Niechorza	
ROZWÓJ SPOŁECZNY			
Inwestycje dające nowe miejsca pracy	Migracja wykształconej młodzieży do miast	Aktywne uczestnictwo mieszkańców w organizacjach pozarządowych	Sezonowość zatrudnienia
Działania mające na celu wydłużenie sezonu turystycznego		Silna identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania	Mało ofert pracy dla osób z wykształceniem wyższym
Umacnianie rangi przedsięwzięć kulturalnych		Duża ilość imprez kulturalnych	
Poprawa ogólnego stanu zdrowia mieszkańców		Dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna	
		Wysoki wskaźnik gospodarstw domowych podłączonych do Internetu	
		Dobrze rozwinięta infrastruktura ochrony zdrowia	
		Dobrze rozwinięta infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	
		Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna	
		Dodatnie saldo migracji	

4. PLANOWANE KIERUNKI ROZWOJU

Zapewnienie dynamicznego rozwoju miejscowości oraz stworzenie jak najlepszych warunków życia jej mieszkańcom – to priorytetowy cel przyjęty przy wyznaczaniu kierunków rozwoju wsi Niechorze.

W oparciu o:

- przyjęty cel priorytetowy,
- mając na uwadze wnioski z analizy SWOT,
- następujące założenia:
  - 1) głównym źródłem zarobkowania mieszkańców Niechorza jest turystyka, a inwestycje tu dokonywane zwiększą liczbę turystów, a przez to dochody mieszkańców wsi,
  - 2) wykorzystanie nadmorskiego położenia miejscowości będzie szło w parze z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,
  - 3) ważnym jest zachowanie stanu istniejącego i dokonywanie inwestycji rozwojowych,
  - 4) dla zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców z miejscowością Niechorze należy ich angażować w prace związane z rozwojem wsi,
  - 5) koniecznym jest stworzenie warunków hamujących odpływ mieszkańców dobrze wykształconych,
  - 6) czynnikiem odróżniającym Niechorze od pozostałych miejscowości nadmorskich jest położenie nad jeziorem i nad morzem,

przyjęto kierunki rozwoju Niechorza zgodnie z poniższym wykazem.

Planowane kierunki rozwoju:

- 1) Rozwój funkcji turystycznej miejscowości w kierunku wyspecjalizowanych usług turystycznych;
- 2) Dalsza modernizacja stanu infrastruktury technicznej i turystycznej, podnoszącej atrakcyjność turystyczną miejscowości;
- 3) Zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez promowanie funkcji turystycznej zabytkowych obiektów;
- 4) Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości;
- 5) Podejmowanie działań promocyjnych, mających na celu przyciągnięcie dużych inwestorów do Niechorza oraz turystów;
- 6) Wykreowanie Niechorza na całoroczną miejscowość wypoczynkową;
- 7) Rozwijanie działalności kulturalnej i rekreacyjno – sportowej;
- 8) Poprawa estetyki miejscowości;

Rozwój w zaplanowanych kierunkach zostanie osiągnięty poprzez wykonanie inwestycji z zakresu:

1. Rewitalizacja obiektów zabytkowych;
2. Poprawa jakości ciągów pieszych;
3. Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

5. OPIS PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ

W rozdziale przedstawiony został wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych zaplanowanych do realizacji w latach 2007-2013. Jest to lista otwarta, która w trakcie okresu programowania może być modyfikowana i uzupełniana.

Do realizacji w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich kwalifikować się będą zadania, dla których wartość dofinansowania nie będzie niższa niż 25 000 złotych. Możliwym jednak będzie łączenie inwestycji w ramach jednego projektu przedkładanego do w/w programu.

Szczegółowy opis poszczególnych inwestycji oraz kosztorysy prac będą przygotowywane bezpośrednio przed przystąpieniem do ich realizacji i zostaną dodane w formie załączników do Planu Odnowy Miejscowości Niechorze, w trybie uchwalenia POM.

Tabela 9 Zestawienie planowanych zadań, kosztów i czasu realizacji

L.p.	Opis zadania	Szacunkowy koszt	Harmonogram
1.	Przebudowa pomnika przy ul. Parkowej	30 000 zł	2008 r.
2.	Ułożenie chodnika po prawej stronie ul. Szczecińskiej patrząc od Alei Bursztynowej w stronę ul. Rybackiej	30 000 zł	2008 r.
3.	Przebudowa chodnika na długości ok. 180 mb z kostki betonowej typu "polbruk", przy ul. Rybackiej.	50 000 zł	2008 r.
4.	Oświetlenie ulicy Polnej w kierunku Latarni Morskiej	100 000 zł	2008 r.
5.	Chodnik przy ul. Polnej z lewej strony patrząc od Niechorza	50 000 zł	2008 r.
6.	Budowa centrum ratownictwa - remiza strażacka i centrum powiadamiania w Niechorzu	3 500 000 zł	2007-2008 r.
7.	Budowa promenady nadmorskiej w Niechorzu	1 000 000 zł	2009 r.
8.	Budowa centrum windsurfingu przy jeziorze Liwia Łuża w Niechorzu	700 000 zł	2009 r.
9.	Modernizacja Muzeum Rybołówstwa Morskiego i zakup sprzętu audio-video	200 000 zł	2008 r.
10.	Utworzenie Skansenu Rybackiego przy Latarni Morskiej (muzeum na wolnym powietrzu, muzeum wsi rybackiej)	2 500 000 zł	2010 r.

Opis planowanych przedsięwzięć wraz z dokumentacją fotograficzną dla miejscowości Niechorze w ramach POM na lata 2007-2013 wygląda następująco:

1. Przebudowa pomnika przy ul. Parkowej

Pomnik przy ul. Parkowej – aktualny stan techniczny.

Przebudowa pomnika w parku przy ul. Parkowej, ma upamiętnić wyzwolenie Niechorza w dniu 12 marca 1945r. oraz ludzi, którzy nie wrócili z morza.

Inwestycja obejmuje wykonanie nowych tablic pamiątkowych i przebudowę placu przed pomnikiem.

Uroczystości i apele odbywające się przed pomnikiem z udziałem dzieci i młodzieży szkolnej mają na celu propagowanie znajomości historii rodzinnej miejscowości i kultywowanie etosu pracy ludzi morza.

2. Ułożenie chodnika po prawej stronie ul. Szczecińskiej patrząc od Alei Bursztynowej w stronę ul. Rybackiej

ul. Szczecińska - aktualny stan techniczny.

Budowa chodnika na długości ok. 120 mb z kostki betonowej typu "polbruk" po prawej stronie ul. Szczecińskiej w stronę ul. Rybackiej.

Inwestycja ma na celu głównie poprawę bezpieczeństwa dzieci uczęszczających do szkoły znajdującej się przy ul. Szczecińskiej.

3. Przebudowa chodnika na długości ok. 180 mb z kostki betonowej typu "polbruk", przy ul. Rybackiej.

ul. Rybacka - aktualny stan techniczny.

Przebudowa chodnika na długości ok. 180 metrów z kostki betonowej typu "polbruk", przy ul. Rybackiej.

Realizacja inwestycji przy ul. Rybackiej w kierunku ul. Szczecińskiej, przy której umiejscowiony jest budynek szkoły ma na celu poprawę bezpieczeństwa dzieci uczęszczających do szkoły.

4. Oświetlenie ulicy Polnej w kierunku Latarni Morskiej.

ul. Polna - aktualny stan techniczny.

Realizacja projektu przewiduje oświetlenie ul. Polnej w kierunku Latarni Morskiej oraz odcinka od ul. Polnej do zejścia na plażę przy Latarni Morskiej.

Brak oświetlenia wpływa negatywnie na ruch pieszych i rowerzystów odwiedzających Latarnię Morską w Niechorzu, która jest symbolem Wybrzeża Rewalskiego i stanowi jedną z największych atrakcji turystycznych Gminy Rewal.

5. Chodnik przy ul. Polnej z lewej strony patrząc od Niechorza

ul. Polna - aktualny stan techniczny.

Realizacja zadania przewiduje budowę chodnika wzdłuż ulicy Polnej po lewej stronie w kierunku Rewala.

Istniejący układ komunikacyjny na ul. Polnej tj. drogi łączącej Niechorze z Rewalem nie zapewnia właściwej obsługi ruchu turystycznego. Brak odpowiedniego zagospodarowania przestrzennego terenu wpływa negatywnie na zainteresowanie miejscowością, co w konsekwencji powoduje spadek wpływów z turystyki.

Realizacja projektu wpłynie korzystnie na jakość infrastruktury komunikacyjnej i turystycznej w miejscowości Niechorze. Konsekwencją wdrożenia projektu będzie poprawa funkcjonalności ruchu pieszego i ruchu kołowego, a także poprawa estetyki przestrzeni. Funkcjonalny układ komunikacyjny i ład przestrzenny miejscowości generują zainteresowanie regionem jako atrakcyjnym turystycznie.

6. Budowa centrum ratownictwa - remiza strażacka i centrum powiadamiania w Niechorzu.

Miejsce lokalizacji remizy i centrum powiadamiania.

Przedmiotem inwestycji jest budowa budynku Centrum Ratownictwa i Remizy OSP. Na terenie objętym planowaną inwestycją znajdują się budynki gospodarcze, które z uwagi na kolizję z projektowanym budynkiem wymagają wyburzenia. W ramach inwestycji na terenie działki zostaną wykonane przyłącza i instalacje infrastruktury technicznej: wodociągowa, kanalizacji ściekowej, gazowa i do sieci elektroenergetycznej. Zaplanowano również poszerzenie wyjazdu od strony ulicy Kolejowej dla bezpośredniego dostępu wozów Ochotniczej Straży Pożarnej, zlokalizowanie miejsc

postojowych oraz miejsca do gromadzenia odpadów stałych. Teren inwestycji zostanie zagospodarowany w postaci ciągów pieszych, zieleńców oraz nasadzeń drzew i krzewów.

7. Budowa promenady nadmorskiej w Niechorzu.

Miejsce lokalizacji promenady w Niechorzu.

Realizacja inwestycji przewiduje budowę promenady wzdłuż linii brzegowej morza od pirsu na wysokości ul. Parkowej do terenu przy Latarni Morskiej (koniec promenady - ul. Klifowa). Inwestycja obejmuje wykonanie nawierzchni wraz z oświetleniem. Zaplanowane jest również zagospodarowanie kompleksowe placu przy ul. Morskiej.

8. Budowa centrum windsurfingu przy jeziorze Liwia Łuża w Niechorzu.

Miejsce lokalizacji centrum windsurfingu w Niechorzu.

Lokalizacja (kolorem czerwonym) centrum windsurfingu przy jeziorze Liwia Łuża w Niechorzu.

Inwestycja powstanie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego kompleksu sportowego tj. zespołu boisk sportowych, kortów tenisowych i hali sportowej.

9. Modernizacja Muzeum Rybołówstwa Morskiego i zakup sprzętu audio-video.

Muzeum Rybołówstwa w Niechorzu

Inwestycja ma na celu modernizację Muzeum Rybołówstwa Morskiego w Niechorzu. Zadanie obejmuje m.in. wykonanie wymiany pokrycia dachu, wymianę instalacji elektrycznej i p.poż, wykonanie podjazdu dla wózków oraz zakup sprzętu audio-video i gablot wystawienniczych.

10. Utworzenie Skansenu Rybackiego przy Latarni Morskiej (muzeum na wolnym powietrzu, muzeum wsi rybackiej).

Jedną z ciekawszych inwestycji, zaplanowanych do realizacji przez sołectwo Niechorze w okresie programowania 2007-2013 jest utworzenie Skansenu Rybackiego przy Latarni Morskiej.

Idea muzeum na wolnym powietrzu, zwanego popularnie skansenem, ma przeszło 100-letnią historię i wiąże się z osobą Artura Hazeliusa, który w 1891 r. udostępnił ekspozycję na wyspie Djurgarden w Sztokholmie, zorganizowaną na miejscu dawnych szańców, zwanych po szwedzku *skansen*.

W swym założeniu muzeum skansenowskie gromadzi obiekty architektoniczne na wydzielonym obszarze otwartej przestrzeni, wraz z tradycyjnym wyposażeniem i otoczeniem. Generalną zasadą tworzenia muzeum na wolnym powietrzu była (i jest) ochrona tradycyjnego (przeważnie drewnianego) budownictwa ludowego, a w oparciu o zgromadzone zabytki działalność wychowawcza, edukacyjna i wypoczynkowo-rekreacyjna, co w efekcie ma prowadzić do rozwijania zamiłowania do kultury i przeszłości danego regionu, kraju.

Obecnie w Europie jest przeszło dwa tysiące muzeów typu skansenowskiego, zaś w Polsce znajduje się 25 czynnych muzeów etnograficznych na wolnym powietrzu oraz ponad trzydzieści punktów skansenowskich – z ochroną „in situ” pojedynczych obiektów.

Na terenie Polski koncepcja tworzenia skansenów sprowadzała się do zasady obejmowania swym zasięgiem jednego lub kilku regionów etnograficznych, które charakteryzowały się zróżnicowaną (niepowtarzalną) architekturą. Spośród ponad siedemdziesięciu regionów etnograficznych, obszar Pomorza Zachodniego należy do nielicznych, które nie posiadają muzeum tradycyjnego budownictwa ludowego.

Już w 1964 r. miejscowe władze wojewódzkie podjęły decyzję o organizacji tego typu muzeum (skansen archeologiczno-etnograficzny) w Wolinie, na obszarze ok. 50 ha. W latach 1978-79 opracowano projekt zagospodarowania przestrzennego terenu dla Zachodniopomorskiego Muzeum Wsi w Wolinie oraz wytypowano, udokumentowano i częściowo zabezpieczono obiekty do ekspozycji. Niestety, nie doszło do realizacji tego zadania.

Na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat nastąpił szybki proces zmian (degradacji) krajobrazu kulturowego, czego dobitnym dowodem jest zanik tradycyjnego (drewnianego) budownictwa ludowego. Na obszarze Pomorza Zachodniego praktycznie zniknęły najstarsze, XVIII-wieczne budynki, chałupy typu saskiego, wioski rybackie, wiatraki koźlaki. Wszelkie działania środowisk naukowo-konserwatorskich i muzealnych sprowadzały się do dokumentowania zachowanych elementów architektury ludowej, z pojedynczymi obiektami wpisanymi do rejestru zabytków i chronionymi „in situ” – głównie są to użytkowane (zamieszkałe) chałupy lub całe zagrody.

W ostatnim okresie, powstało wiele (w tym lokalnych) inicjatyw, które mają na celu ochronę szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego. Głównie są to działania o charakterze naukowo-edukacyjnym, warsztatowo-plenerowym i wydawniczo-popularyzatorskim.

Na tym tle wyróżnia się inicjatywa Gminy Rewal, która uchwaliła w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego utworzenie (budowę) skansenu regionalnego – wioski rybackiej. Na ten cel wytyczono działkę o powierzchni 0,52 ha.

Projektowany w Niechorzu skansen (muzeum na wolnym powietrzu) będzie tematycznie związanych z rybacką kulturą ludową, w formie ekspozycji budownictwa rybaków morskich i zalewowych.

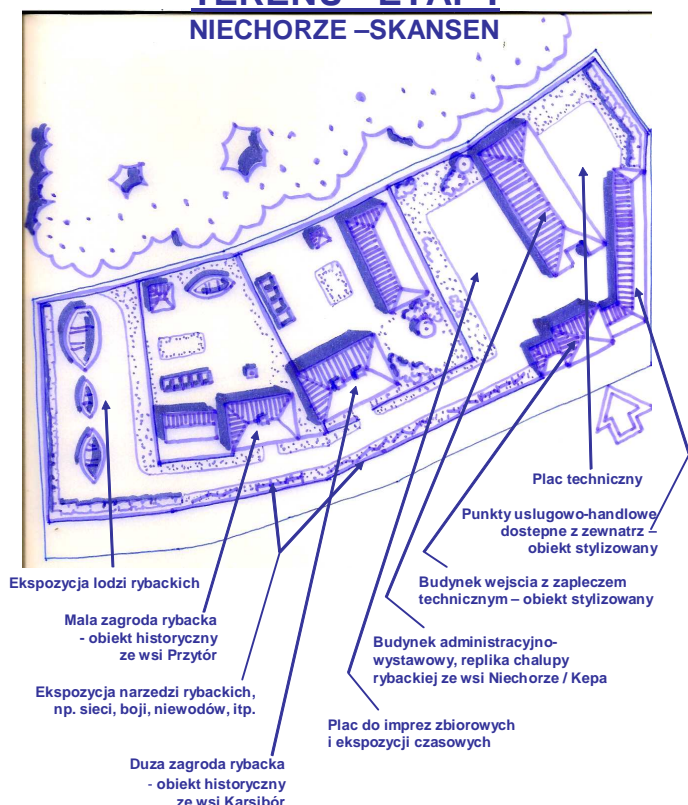

Planuje się przeniesienie na teren projektowanego muzeum zabytkowych chałup z okolic Świnoujścia:

1. dwurodzinnej, ryglowo-murowanej chaty ubogiego rybaka (bud. XVIII/XIX w., pow. zabudowy ca 123 m², kubatura ca 600 m³; obiekt nieużytkowany, stanowiący własność prywatną,
2. ryglowo-murowanej chaty zamożnego rybaka (bud. pocz. XIX w., pow. zabudowy ca 91 m², kubatura ca 470 m³; obiekt nieużytkowany, częściowo zrujnowany, stanowiący własność prywatną.

Obiekty te spełniają kryterium reprezentatywności tak w odniesieniu do obszaru gminy czy – szerzej – pasa nadmorskiego oraz w odniesieniu do form budownictwa, charakterystycznego dla zagród rybackich. Chałupom towarzyszyć będą – odpowiednie skalą i programem użytkowym – zabudowania gospodarcze (po jednym budynku przy każdej z chałup). Opisane powyżej obiekty zlokalizowane będą w środkowej i zachodniej części terenu, zgodnie z przebiegiem poziomicy (stosownie do zapisu z planu zagospodarowania przestrzennego). Chałupa zamożnego rybaka zostanie posadowiona na osi, wytyczonej zgodnie z zapisem planu zagospodarowania przestrzennego, jako dominanta architektoniczna i przestrzenna.

KONCEPCJA ARANŻACJI TERENU - ETAP I NIECHORZE –SKANSEN

We wschodniej części terenu planuje się wybudowanie repliki rybackiej chałupy typu halowego (niem. Langdielenhaus) – obiektu o charakterystycznej bryle i kubaturze. Budynek zrealizowany będzie w technice ryglowej, z dachem krytym trzcina, z rozplanowaniem wnętrza zbliżonym do historycznych rozwiązań. Chałupa w zakresie formy będzie wypełniać ciąg typologiczny budynków mieszkalnych charakterystycznych dla zagród rybackich. W skansenie przewiduje się dla niej funkcje nie związane z ekspozycją zabytków (np. można tu będzie wyodrębnić salę audio-wizualną czy konferencyjną oraz pomieszczenia administracyjne i usługowe). Nowo projektowaną chałupę poprzedzi po stronie

południowo-wschodniej ryglowej, nowy budynek bramny, nawiązujący formą i konstrukcją do rozwiązań historycznych, typowych dla regionu.

Proponowane do przeniesienia dwie zagrody rybackie staną się w przyszłym skansenie miejscem o charakterze ekspozycyjnym, stricte muzealnym, a zagroda nowo projektowana miejscem o charakterze administracyjno-komercyjnym.

Uzupełnieniem dla przeniesionych i nowo wybudowanych obiektów będą elementy małej architektury (studnia, wybrukowany zarys gnojownika, opłotowanie) a także elementy immanentnie związane z grupą zawodową rybaków – łodzie (ca 5-6 szt.) i tradycyjny sprzęt połowowy (sieci, różnego rodzaju samolówki itp.). Względy konserwatorskie przemawiają za tym, by większość tych elementów znalazła miejsce w zaprojektowanej szopie lub jej bezpośrednim otoczeniu.

6. REALIZACJA ZADAŃ WYTYPOWANYCH DO WSPÓŁFINANSOWANIA Z DZIAŁANIA OSI 3 „ODNOWA I ROZWÓJ WSI”

Przedsięwzięcia ujęte w niniejszym Planie Odnowy Miejscowości są zgodne z podstawowymi założeniami zawartymi w strategicznych dokumentach dotyczących rozwoju Polski, województwa i gminy, w szczególności z dokumentami: Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, Krajowy Plan Strategiczny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, Strategia Rozwoju Gminy Rewal.

Planuje się, iż zadania będą realizowane ze środków własnych Gminy Rewal oraz ze źródeł zewnętrznych. Finansowanie zewnętrzne opierać się będzie przede wszystkim o Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, Oś Priorytetowa 3, działanie „Odnowa i Rozwój wsi” oraz o inne dostępne środki strukturalne i pomocowe.

Z analizy dokumentu Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (dalej też „PROW”) wynika, iż wszystkie planowane w ramach niniejszego Planu Odnowy Miejscowości projekty mogą zostać sfinansowane w ramach PROW (kwestia ta może ulec zmianie po opublikowaniu dokumentów uzupełniających do PROW).

Ograniczenie jakie zostało wprowadzone w PROW – współfinansowanie na poziomie 75% i limit 500 000 zł jako maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości w okresie realizacji Programu – oraz fakt, iż łączna kwota planowanych do realizacji projektów przez sołectwo Niechorze wynosi 8 160 000 zł, stwarza konieczność dokonania gradacji projektów i wytypowania do realizacji i współfinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) tylko niektórych z nich.

Z uwagi na brak szczegółowych wytycznych do PROW, a także długi okres programowania – do roku 2013, hierarchizacja taka zostanie dokonana w terminie późniejszym.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie społecznych i kulturalnych potrzeb mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Zakłada się, iż cel ten zostanie osiągnięty poprzez dokonanie inwestycji związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi. Efektem realizacji projektów będzie stworzenie warunków dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej. Inwestycje umożliwią rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłyną na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Zaplanowane w Planie Odnowy Miejscowości Niechorze projekty mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców wsi. Przyczynią się do tego inwestycje w obiekty pełniące funkcje publiczne, społeczno-kulturalne i rekreacyjne, zagospodarowanie terenów zielonych wsi, przebudowa publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych i społeczno-kulturalnych miejscowości.

Poniżej przedstawione zostało zestawienie, wykazujące zgodność poszczególnych zadań z PROW.

	PROW Oś Priorytetowa 3 działanie Odnowa i Rozwój wsi	Planowane do realizacji projekty
Dopuszczalny zakres pomocy	Remont, przebudowa i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe, w tym obiektów zabytkowych;	1) Budowa centrum ratownictwa - remiza strażacka i centrum powiadamiania w Niechorzu. 2) Budowa centrum windsurfingu przy jeziorze Liwia Łuża w Niechorzu. 3) Modernizacja Muzeum Rybołówstwa Morskiego i zakup sprzętu audio-video. 4) Przebudowa pomnika przy ul. Parkowej.
	Remont, przebudowa i wyposażenia obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki lub kultury;	1) Utworzenie Skansenu Rybackiego przy Latarni Morskiej (muzeum na wolnym powietrzu, muzeum wsi rybackiej.
	Kształtowanie przestrzeni publicznej;	
	Budowa lub remont, przebudowa publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych i społeczno-kulturalnych;	1) Ułożenie chodnika po prawej stronie ul. Szczecińskiej w stronę ul. Rybackiej. 2) Ułożenie chodnika przy ul. Rybackiej do ul. Szczecińskiej. 3) Oświetlenie ulicy Polnej do Latarni Morskiej. 4) Chodnik przy ul. Polnej z lewej strony patrząc od Niechorza. 5) Budowa promenady nadmorskiej w Niechorzu.
	Zakup obiektów zabytkowych lub charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie oraz ich adaptacji na cele publiczne;	
	Odnowa, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historii, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci.	
Beneficjent	Gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół, lub związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa.	Gmina, Stowarzyszenie Miłośników Tradycji Rybołówstwa Bałtyckiego.

Zgodnie z kryteriami dostępu przyjętymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, pomoc finansowa może być przyznana, jeżeli:

1) projekty będą realizowane w miejscowości należącej do:

- gminy wiejskiej lub
- gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
- gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców;

2) projekty wpisują się w zakres Planu Odnowy Miejscowości i są zgodne ze Strategią Rozwoju Gminy Rewal do roku 2015;

3) projekty nie mają charakteru komercyjnego;

4) w przypadku, gdy projekty realizowane będą na nieruchomości nie należącej do beneficjenta, beneficjent posiada prawo do dysponowania tą nieruchomością na cele określone w projekcie przez okres 7 lat po realizacji projektu;

5) organizacja pozarządowa działa w obszarze zbieżnym z celami działania „Odnowa i rozwój wsi” w szczególności na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego;

6) projekt składany przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego został zaakceptowany przez tę jednostkę.

7. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NIECHORZE

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Niechorze rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy w Rewalu. Odpowiedzialnym za jego realizację będzie Wójt Gminy Rewal.

System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Niechorze realizowany będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia, bowiem korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym.

W celu sprawnego wdrażania Planu Odnowy Miejscowości zostanie powołany Zespół odpowiedzialny za zarządzanie i koordynację Planem oraz wdrażanie poszczególnych zadań inwestycyjnych, zwany dalej Zespołem Zarządzającym i Koordynującym Plan.

W skład Zespołu Zarządzającego i Koordynującego Plan wejdą:

- Wójt Gminy Rewal,
- Sołtys Sołectwa Niechorze,
- Zespół ds. Funduszy Pomocowych i Integracji Europejskiej.

Zakres zadań Zespołu obejmuje w szczególności:

- ustalenie zasad i kryteriów realizacji Planu,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z prawem powszechnie obowiązującym, w tym w szczególności z Prawem zamówień publicznych oraz przepisami szczególnymi mającymi zastosowanie przy realizacji poszczególnych zadań Planu,
- inicjowanie ewentualnych zmian Planu,
- opracowanie wskaźników realizacji Planu,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Planu, zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Planu,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- bezpośrednia realizacja działań przewidzianych w Planie w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania.

Do realizacji swoich obowiązków Zespół może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

8. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI. PUBLIC RELATIONS PLANU.

8.1. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NIECHORZE

Zakres monitoringu POM

Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania Planu Odnowy Miejscowości. Monitorowanie polega na systematycznym zbieraniu i interpretowaniu danych opisujących postęp i efekty realizacji Planu. Monitoring obejmuje wydatkowanie (monitoring finansowy) oraz efekty rzeczowe (monitoring rzeczowy) wdrażania Planu.

Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych, obrazujących postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów.

Monitoring rzeczowy odbywa się w oparciu skwantyfikowane dane, obrazujące postęp we wdrażaniu Planu, podzielone na trzy kategorie:

1. wskaźniki produktu

Odnoszą się one do rzeczowych efektów działalności. Są to efekty które osiągamy bezpośrednio na skutek wydatkowania środków.

Wskaźniki produktu dla Planu Odnowy Miejscowości Niechorze zostaną ustalone przez Zespół Zarządzający i Koordynujący Plan.

2. wskaźniki rezultatu

Odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z realizacji Planu. Są logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu.

Wskaźniki rezultatu dla Planu Odnowy Miejscowości Niechorze zostaną ustalone przez Zespół Zarządzający i Koordynujący Plan.

3. wskaźniki oddziaływania

Obrazują one konsekwencje realizacji Planu Odnowy Miejscowości wykraczające poza natychmiastowe efekty.

Wskaźniki oddziaływania Planu Odnowy Miejscowości Niechorze zostaną ustalone przez Zespół Zarządzający i Koordynujący Plan.

Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu Odnowy Miejscowości, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Monitoring polegać będzie na porównaniu faktycznego wydatkowania środków, z zaplanowanym (wysokość wydatków oraz źródła finansowania inwestycji).

System Monitorowania POM

W celu prowadzenia skutecznego monitoringu i oceny wszystkich wydatków zarówno wspólnotowych jak i gminnych, Zespół Zarządzający i Koordynujący Plan będzie monitorować związane z planem wydatki i efekty rzeczowe. System monitorowania finansowego i rzeczowego projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej będzie jednolity z obowiązującymi zasadami monitoringu zarówno finansowego jak i rzeczowego, ograniczonego do wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

8.2. OCENA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Przygotowanie oceny wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Niechorze należy do obowiązków Zespołu Zarządzającego i Koordynującego Plan. Wnioski Zespołu z oceny Planu będą przedstawiane bezpośrednio na poszczególnych posiedzeniach Rady Gminy.

Ocena będzie dokonywana w następujących terminach:

- a) każdorazowo, przed kolejnym naborem wniosków do PROW w celu aktualizacji harmonogramu realizacji zadań oraz opisu inwestycji przewidzianych do dofinansowania w oparciu o dostępny kosztorys prac,
- b) po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań przewidzianych w Planie,
- c) ocena roczna (na miesiąc przed udzieleniem Wójtowi absolutorium) - kompleksowy raport z oceny wdrażania Planu.

Corocznie, po przedstawieniu kompleksowego raportu z oceny wdrażania Planu, będzie proponowane, w miarę potrzeby, wprowadzanie nowych zadań, wynikających z rodzących się potrzeb i możliwości. Propozycje nowych zadań będą mogły być zgłaszane przez Zespół Zarządzający i Koordynujący Plan, Radę Sołecką, Wójta, bądź radnych.

Zmiany będą dokonywane w tym samym trybie, co zatwierdzenie pierwotnej wersji Planu Odnowy Miejscowości.

8.3. PUBLIC RELATIONS PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Komunikacja społeczna będzie miała na celu informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy – w zakresie związanym z realizacją Planu Odnowy Miejscowości Niechorze.

Komunikacja społeczna będzie polegać na :

- zapewnieniu powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów, służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu Gminy,
- zapewnieniu informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy i sołectwa,
- inicjowaniu dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym,
- zapewnieniu współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji oraz wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystaniu nowoczesnych źródeł przekazu i nowoczesnych technologii, m.in. takich jak np. Internet w celu promocji Planu oraz usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu.